

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันเทคโนโลยีด้านการสื่อสารได้เจริญรุดหน้าอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อสภาพสังคมที่ต้องเตรียมคนให้สามารถเผชิญกับยุคสมัยของการเปลี่ยนแปลง การศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาคน ให้สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข (สมบัติ บุญประคม. 2545 : 3)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการ การศึกษาของชาติ ที่จะให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนา ตามมาตรา 43 บัญญัติ ไว้ว่า “ บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 10) และให้เป็นกลไกพื้นฐานในการพัฒนาคน จึงเป็นกระบวนการที่สังคมหวังพึ่งพาให้เป็นเครื่องมือในการเตรียมคน และสังคมให้พร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลง เพื่อการพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ปรับปรุงการศึกษาให้เข้ากับสถานะและสภาพชีวิตสมัยใหม่ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2539 : 48) และมาตรา 81 ได้ระบุไว้ว่า “ รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชน จัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้ คุณธรรมจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้ และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่างๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมของชาติ” (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 16)

การประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่รัฐจะต้องจัดให้กับประชาชนชาวไทยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นหน้าที่ที่ผู้รับผิดชอบทุกระดับต้องรับรู้ ศึกษาและถือปฏิบัติให้เป็น ไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (วิโรจน์ ศรีโกภา และคณะ. 2544 : 5)

ส่วนนโยบายด้านการศึกษากลับมาเป็นวาระแห่งชาติของรัฐบาลวาระ 1 ใน 9 นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลบ่งบอกเห็นได้อย่างชัดเจนว่า รัฐบาลให้ความสำคัญต่อการศึกษามาก ขอมริบและเชื่อกันแล้วว่า “การศึกษา คือ การสร้างทุนแห่งปัญญา” การสร้างทุนแห่งปัญญาเป็นแนวคิดที่ให้ทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง กว้างขวาง และเป็นแนวคิดที่สร้างเศรษฐกิจบนพื้นฐานแห่งปัญญา กล่าวคือ ใช้ความรู้เป็นพื้นฐานทางเศรษฐกิจ นำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) และเป็นสังคมแห่งความรู้ (Knowledge Society) ได้ (พนม พงษ์ไพบูลย์. 2544 : 6)

เพื่อเป็นการสร้างสรรค์สังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งปัญญา และการเรียนรู้ อีกทั้งแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ระยะที่ 9 (พ.ศ. 2545 -2549) ได้เน้นย้ำมุ่งให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ที่สร้างโอกาสให้คนไทยทุกคนคิดเป็น ทำเป็น มีเหตุผล สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต รู้จักใช้ข้อมูลที่มีอยู่อย่างหลากหลาย เพื่อสร้างองค์ความรู้และพัฒนาตนเอง (กรมวิชาการ. 2545 :1)

กลไกเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย จะมีองค์กรระดับประเทศที่จะต้องดำเนินการในด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย คือ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ กลไกในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยมีหลักการคือ ให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน(เกษม วัฒนชัย. 2546 : 2)

ตามหลักการจัดการศึกษาที่ต้องมุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐาน ได้กำหนดสาระบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 6 มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีกรจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 11)

ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เป็นการศึกษาและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมอบหมายให้กรมวิชาการ รับผิดชอบและแต่งตั้งคณะกรรมการแผนงานที่ 11 : แผนงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีกรอบการดำเนินการศึกษาและกำหนดระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตราที่ 47 เพื่อเป็นกติกาให้แก่สถานศึกษาส่วนการปฏิบัติเป็นหน้าที่ของบุคลากรสถานศึกษากำหนดแนวปฏิบัติตามสภาพสิ่งแวดล้อมและศักยภาพของสถานศึกษา (สำนักงานทดสอบทางการศึกษา. 2544 : 3)

สถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยเฉพาะระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังมีความเหลื่อมล้ำกันอยู่มากไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาในกรุงเทพมหานครหรือในเมืองกับสถานศึกษาที่อยู่นอกเมือง สถานศึกษาของรัฐและเอกชน ซึ่งรัฐบาลมีความต้องการที่จะลดความความเหลื่อมล้ำเพื่อให้แต่ละแห่งมีความเท่าเทียมกัน จึงต้องให้มีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขึ้น (ปองพล อติเรกสาร. 2546 : 3)

การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นการบริหารสถานศึกษาตามภารกิจในภาวะปกติที่เน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตาม จุดมุ่งหมาย หลักการและแนวทางการจัดการศึกษาตามที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เน้นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารอย่างเป็นระบบ และผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของบุคลากร ทุกระดับ ทุกฝ่าย มีหลักฐานการปฏิบัติงานที่ตรวจสอบได้ว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด (วิโรจน์ ศรีโกภา และคณะ. 2544 : 5)

การประกันคุณภาพภายใน เป็นกระบวนการบริหารจัดการที่มีการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ซึ่งเป็นภารกิจที่สถานศึกษาจะต้องทำอยู่แล้ว การประกันคุณภาพจึงไม่ใช่เรื่องใหม่หรือเป็นเรื่องแปลกแยกไปจากงานปกติหรือแบบประเมินมากมายที่จะกลายเป็นกระดาษกองโต แต่เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาโดยผู้เรียนเป็นสำคัญ (รุ่ง แก้วแดง. 2544 : ก) และการประกันคุณภาพภายใน จะทำให้สถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีการทำงานที่มีเป้าหมายและแผนการดำเนินงาน ที่ชัดเจน โดยเป็นการดำเนินการตามแผนเพื่อให้เป็นไปตามแผนเพื่อให้ได้เป้าหมายนั้นก็จะต้องมีการประเมินคุณภาพภายในหรือการประเมินตนเองเพื่อจะตรวจสอบและการพัฒนา ปรับปรุงให้ เป็นไปตามเป้าหมายอยู่ตลอดเวลา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 :11)

ดังนั้น การประกันคุณภาพการศึกษา จะเป็นตัวแปรที่สำคัญที่จะสร้างความเชื่อมั่นในการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพตามที่ทุกคนต้องการและคาดหวัง โดยมีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการการศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและรองรับระบบการประเมินภายนอก ซึ่งสถานศึกษาทุกแห่ง จะต้องประเมินอย่างน้อย 1 ครั้งในทุก 5 ปี จากองค์กรอิสระเข้ามาทำหน้าที่ดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษา

จากเหตุผลดังกล่าว การศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อระดับการปฏิบัติตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 เป็นการศึกษาและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศในการดำเนินงานและการบริหารสถานศึกษาตามแนวทางการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อประโยชน์ในการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 เกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10 ด้าน คือ
 - 1.1 ด้านการเตรียมการ
 - 1.2 ด้านการปรับแก้วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา
 - 1.3 ด้านการจัดทำระบบสารสนเทศสถานศึกษา
 - 1.4 ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา
 - 1.5 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา
 - 1.6 ด้านการจัดระบบบริหารจัดการคุณภาพสถานศึกษา
 - 1.7 ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพของสถานศึกษา
 - 1.8 ด้านการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
 - 1.9 ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
 - 1.10 ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมิน และผลจากระบบประกันคุณภาพการศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระหว่างบุคลากรทางการศึกษา ที่จัดกลุ่มตามสถานภาพผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนและขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

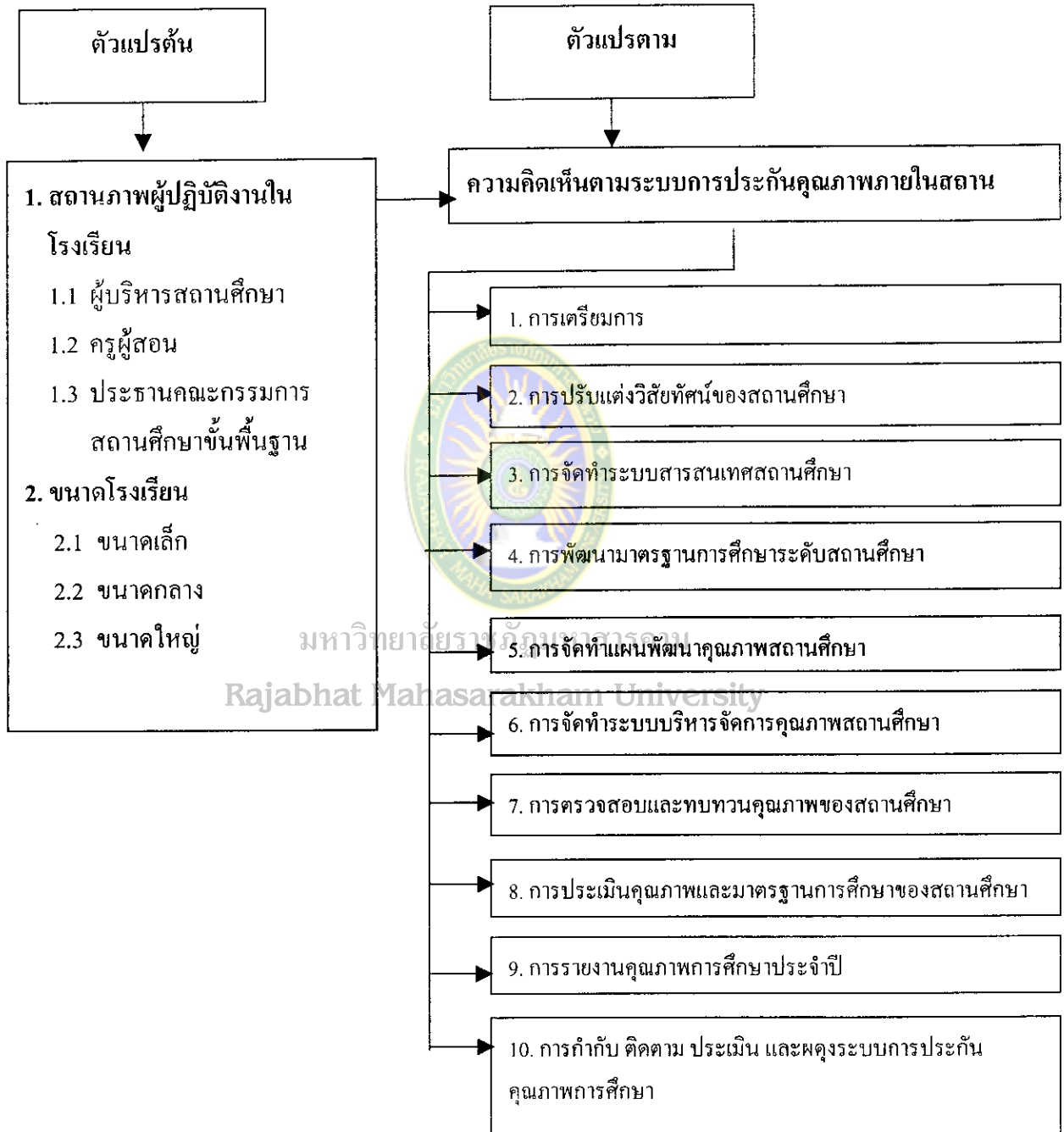
1. บุคลากรทางการศึกษาที่จัดกลุ่มตามสถานภาพผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

2. บุคลากรในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้าน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อระดับการปฏิบัติตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยดำเนินการวิจัยตามแนวการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (กรมวิชาการ 2544 : 29 – 46) ดังต่อไปนี้

1. การเตรียมการ
2. การปรับแต่งวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา
3. การจัดทำระบบสารสนเทศสถานศึกษา
4. การพัฒนามาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา
5. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา
6. การจัดระบบบริหารจัดการคุณภาพสถานศึกษา
7. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพของสถานศึกษา
8. การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
9. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
10. การกำกับ ติดตาม ประเมิน และผลจากระบบประกันคุณภาพการศึกษา

แผนภูมิที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ตามข้อมูล 10 สิงหาคม 2546 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 180 โรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 180 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,824 คน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 180 คน รวมประชากรทั้งสิ้นจำนวน 2,184 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากประชากร กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้ตารางของ R.V. Krejcie และ D.W. Morgan (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 40) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 123 คน ครูผู้สอนในโรงเรียนที่ผู้บริหารสถานศึกษาถูกสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 317 คน และ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนที่ผู้บริหารสถานศึกษาถูกสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดสัดส่วนเท่ากับจำนวนสัดส่วนที่ผู้บริหารสถานศึกษาถูกสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 123 คน โดยกำหนดการสุ่มตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละอำเภอ/กิ่งอำเภอแล้วสุ่ม แบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น ที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

2.1.1 สถานภาพของผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียน ได้แก่

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) ครูผู้สอน
- 3) ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1.2 ขนาดโรงเรียน ดังนี้

- 1) โรงเรียนขนาดเล็ก
- 2) โรงเรียนขนาดกลาง
- 3) โรงเรียนขนาดใหญ่

2.2 ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามแนวการจัดการระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ดังต่อไปนี้

- 2.2.1 การเตรียมการ
- 2.2.2 การปรับแต่งวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา
- 2.2.3 การจัดทำระบบสารสนเทศสถานศึกษา
- 2.2.4 การพัฒนามาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา
- 2.2.5 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา
- 2.2.6 การจัดระบบบริหารจัดการคุณภาพสถานศึกษา
- 2.2.7 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพของสถานศึกษา
- 2.2.8 การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 2.2.9 การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
- 2.2.10 การกำกับ ติดตาม ประเมินและผลงระบบประกันคุณภาพการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการหรือแนวปฏิบัติตามแนวการจัดการระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาประกอบด้วย การเตรียมการ การปรับแต่งวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา การจัดทำระบบสารสนเทศสถานศึกษา การพัฒนามาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การจัดระบบบริหารจัดการคุณภาพสถานศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพของสถานศึกษา การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี และการกำกับ ติดตาม ประเมินและผลงระบบประกันคุณภาพการศึกษา

1.1 การเตรียมการ หมายถึง จัดองค์กรและแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาชัดเจนและเหมาะสม กำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบแก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จัดให้มี การประชุมชี้แจง อบรม สัมมนาแก่บุคลากรเพื่อสร้างความตระหนัก และมีความรู้ ความเข้าใจในแนวการจัดการระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา บุคลากรการยอมรับและร่วมมือในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สถานศึกษา จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกความสะดวก เช่น เอกสาร สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ ห้องปฏิบัติการต่างๆ

1.2 การปรับแต่งวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา หมายถึง ครู นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันวางแผนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างเป็นขั้นตอนไว้

อย่างชัดเจน บุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ บุคลากรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ภารกิจ และขอบข่ายงานการจัดการศึกษา บุคลากรมีความเข้าใจ ความตระหนัก ความผูกพันที่ทุกคนจะต้องร่วมมือ ในการดำเนินการจัดการศึกษาตามพันธกิจ กำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจนไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี แผนยุทธศาสตร์หรือแผนพัฒนาของสถานศึกษาสอดคล้องกับสภาพพื้นฐานของชุมชน

1.3 การจัดทำระบบสารสนเทศของสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษาของสถานศึกษา บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการใช้ข้อมูลสารสนเทศ การนำข้อมูลมาวิเคราะห์และแปรผลให้มีความหมายเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา การจัดระบบข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบที่เข้าใจง่าย การพัฒนาระบบสารสนเทศของสถานศึกษามีความสะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ข้อมูลถูกต้องสมบูรณ์ ชัดเจน เป็นปัจจุบัน

1.4 การพัฒนามาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเป็นระบบ ครูและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีแนวปฏิบัติชัดเจนเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นยอมรับร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาตรฐานการศึกษาสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.5 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา หมายถึง กำหนดรูปแบบวิธีการจัดระบบองค์กรการบริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และบุคลากรในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาประจำปีสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจของสถานศึกษา การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีระบุรายละเอียดการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา กำหนดทิศทาง การพัฒนาโดยมีเป้าหมายของแผนฯทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้นผลการปฏิบัติงานถึงคุณภาพของผู้เรียน

1.6 การจัดระบบบริหารจัดการคุณภาพสถานศึกษา หมายถึง มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เน้นการร่วมตัดสินใจของทุกฝ่ายทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน และชุมชน บริหารจัดการและปฏิบัติงานบนพื้นฐานของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แต่งตั้งคณะบุคคลทำหน้าที่ ตรวจสอบ และรายงานคุณภาพภายในสถานศึกษา คณะทำงาน/กรรมการฝ่ายต่าง ๆ มีการรายงานผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ บริหารจัดการ

มุ่งให้บุคลากรทุกคนตระหนักและรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่และภารกิจ ติดตามช่วยเหลือ การปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องจริงจัง

1.7 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพของสถานศึกษา หมายถึง การแต่งตั้ง คณะบุคคลรับผิดชอบ การกำหนดแผน กรอบภาระการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพ การศึกษาร่วมกัน จัดให้มีการตรวจสอบและทบทวนประสิทธิภาพและประสิทธิผลของ การดำเนินงานอย่างเป็นระบบ การเปรียบเทียบกับผลการประเมินจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายนอกการตรวจสอบเน้นกิจกรรมการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา การบันทึกการปฏิบัติงานเป็นหลักฐานที่ตรวจสอบได้ทุกกิจกรรม

1.8 การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง มีการประเมินคุณภาพการศึกษาของนักเรียนระดับชาติ การกระตุ้นจูงใจให้ทุกฝ่ายมีความพร้อม และกระตือรือร้นที่จะได้รับการประเมินและรับรองคุณภาพของสถานศึกษา การวางแผน ใน การรักษามาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาภายหลังการประเมิน ภายใน การประเมิน ผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานการศึกษาเป็นระยะในทุกช่วงชั้น ผลการประเมินที่ได้จะเป็น ตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา นำผลการประเมินการเรียนการสอนไปพัฒนาผู้เรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู

1.9 การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี หมายถึง การรายงานผลการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ การจัดประชุมร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องเพื่อ สรุปผลการดำเนินงาน การจัดทำเพิ่มสะสมงานและการเผยแพร่ผลงาน การเปรียบเทียบ ผลการพัฒนาเพื่อระดับและปรับทิศทางการพัฒนาคุณภาพในระยะยาว การรายงาน ความก้าวหน้าเป็นระยะและต่อเนื่อง การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษา ต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.10 การกำกับ ติดตาม ประเมิน และผลจูงระบบประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กำหนดแผนการกำกับ ติดตาม และประเมินผลไว้อย่างชัดเจน การให้ข้อมูลย้อนกับบุคลากร เพื่อปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดำเนินการกำกับ ติดตามและประเมินผลอย่าง ต่อเนื่อง การนำผลการประเมินไปปรับปรุงระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การนำเสนอผลการประเมินต่อผู้ปกครอง หน่วยงานต้นสังกัดและชุมชน การศึกษาค้นคว้า เทคนิควิธีการจะส่งเสริมสนับสนุนให้ระบบประกันคุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สร้างความรู้สึกรักของบุคลากรทุกคนที่เกี่ยวข้องให้มุ่งมั่นพัฒนาสู่คุณภาพที่ดีอย่างต่อเนื่อง

2. ความคิดเห็น หมายถึง การรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

3. บุคลากรทางการศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1

4. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ข้าราชการครูที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการในตำแหน่งที่เป็นตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1

5. ครูผู้สอน หมายถึง ครูผู้ทำการสอนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1

6. ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1

7. ขนาดโรงเรียน หมายถึง การแบ่งขนาดของสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์การแบ่งขนาดโรงเรียน ตามมติ ก.ค. ครั้งที่ 7/2538 (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู.2538 :1-2) มาปรับปรุงเป็น 3 ขนาด คือ

7.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน

7.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 คนขึ้นไปแต่ไม่เกิน 300 คน

7.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็น ข้อมูลสารสนเทศ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการดำเนินงานแก้ปัญหาและพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา